

НАПРЯМ 3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Заходим Марина Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки,

підприємництва, торгівлі та біржової діяльності,

Навчально-науковий інститут бізнесу і фінансів

Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-296-1-4>

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

Теоретичні та методологічні аспекти стійкого розвитку продовольчого комплексу, в тому числі галузі тваринництва, в сучасних умовах мають потребу в глибокому комплексному пропрацюванні. Крім того, особлива соціальна і стратегічна значимість галузі тваринництва, її кризовий стан і недостатність обґрунтування механізму розвитку актуалізують необхідність здійснення комплексного і системного дослідження.

В сучасних умовах наука не повинна обмежуватися розглядом економічних явищ без розкриття їхньої сутності, оскільки форми прояву останньої досить часто спотворюють її суттєвий зміст. Сутність економічного розвитку може проявлятися по різному залежно від суб'єкта економіки, від рівня розвитку економіки, від параметрів економічної системи. Стійкість економічної системи науковці визначають як її здатність відтворювати певний стабільний стан незалежно від зовнішніх впливів і внутрішніх змін у рамках міри її існування [1]. На нашу думку, розвиток суб'єкта економіки – це здатність підтримувати рівень техніко-технологічних, організаційних, соціально-економічних, екологічних показників у межах норми стійкості під впливом сил зовнішнього і внутрішнього середовища.

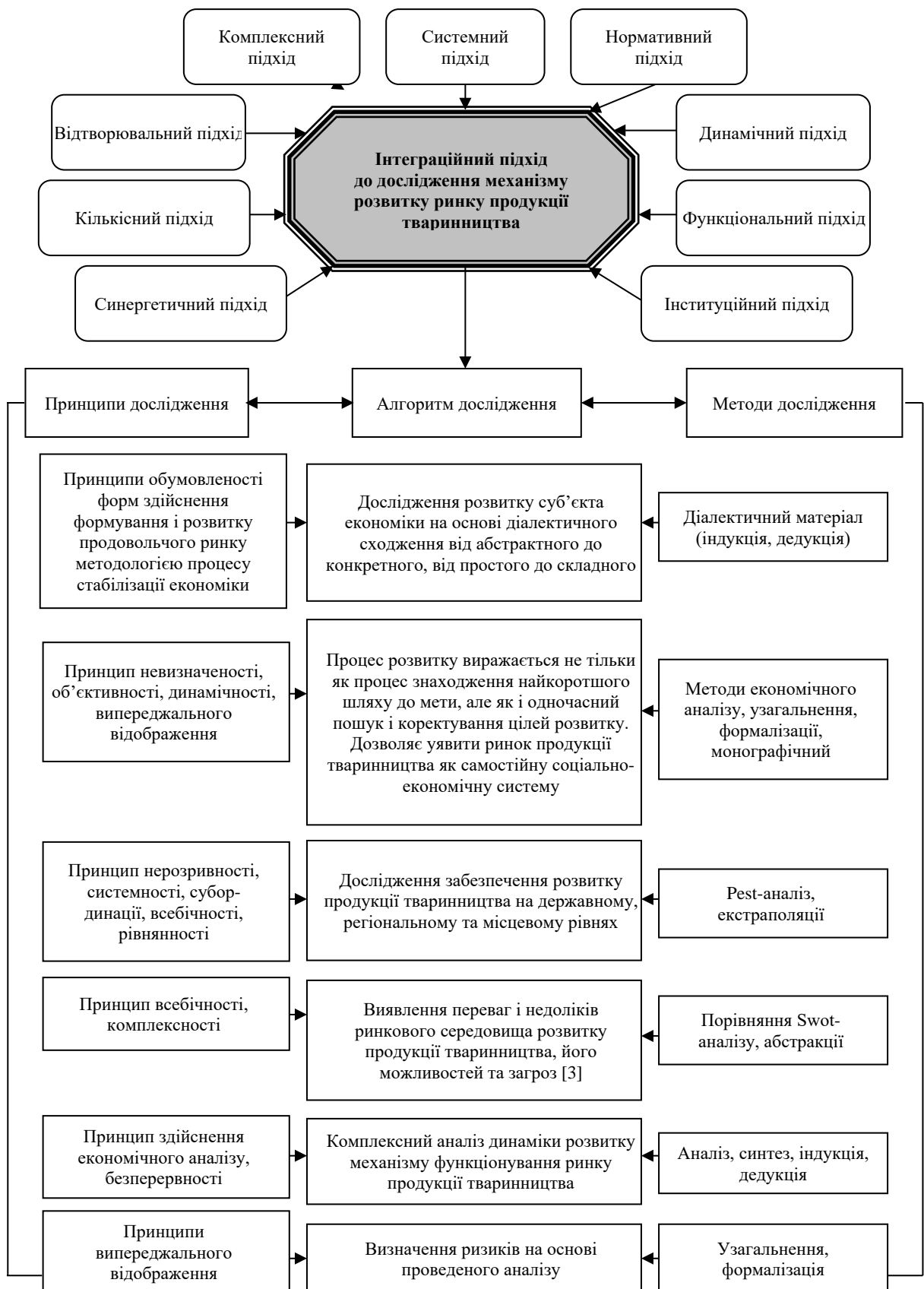
Використовуючи методологічні принципи дослідження, можна більш глибоко та цілеспрямовано провести аналіз механізму розвитку ринку продукції тваринництва як суб'єкта економіки, а також шляхів його практичної організації.

Своєчасність та ефективність вирішення поставлених завдань визначається насамперед обґрунтованістю методології вирішення проблем. При дослідженні проблеми розвитку суб'єктів економіки застосовують безліч підходів, однак дослідники часто обмежуються лише деякими з них, що характеризують окремі аспекти проблеми. На нашу думку, найважливішим напрямком дослідження повинно стати комплексне використання методів і підходів, що виявляють джерела і фактори формування і розвитку ринку продукції тваринництва як суб'єкта економіки в умовах інституціональних перетворень економіки України [2]. До основних методологічних підходів, які використовуються в процесі дослідження, відносяться наступні: *комплексний, системний підхід, нормативний функціональний, динамічний, відтворювальний, кількісний, інституційний, синергетичний.*

Розглянувши дані підходи до дослідження механізму розвитку економічних систем більш детально вважаємо, що вони можуть відобразити окремі аспекти механізму розвитку ринку продукції тваринництва і лише їх інтеграція у єдину методику дозволить дослідити основні та побічні аспекти механізму розвитку ринку продовольства, зокрема ринку тваринницької продукції.

Інтеграційний підхід до дослідження механізму розвитку ринку продовольства зумовлює необхідність застосування нетрадиційної методології аналізу, сутність якої полягає у застосуванні різних видів аналізу для комплексної діагностики розвитку ринку продукції тваринництва. Звідси, механізм дослідницького процесу матиме наступний вигляд (рис. 1).

При дослідженні механізму розвитку ринку продукції тваринництва слід враховувати рівень функціонування та сферу пріоритетів дослідження – загальнодержавний, регіональний, секторальний, суб'єктивний. Адже в кінцевому підсумку дослідження механізму розвитку ринку продукції тваринництва передбачає побудову стратегії вдосконалення об'єкта аналізу, тобто формування шляхів узгодження та досягнення пріоритетів різних рівнів.

Рис. 1. Методика дослідження механізму розвитку ринку продукції тваринництва

Джерело: побудовано автором

Ми пропонуємо, враховуючи складний характер зовнішнього середовища, для дослідження механізму розвитку ринку продукції тваринництва застосовувати багаторівневу систему діагностики: на макрорівні – дослідження на рівні держави; на мезорівні – на рівнях регіону та сектора; на макрорівні – на рівні суб'єктів господарювання.

На нашу думку, лише така тріада рівневого дослідження формуватиме дотримання принципу всеохопленості, всебічності аналізу складових механізму розвитку ринку продовольства, зокрема ринку продукції тваринництва.

Дослідження рівня розвитку складових (інституцій) у єдиному механізмі впливу на соціально-економічні відносини на трьох рівнях приводить до розуміння їх національної та секторіальної специфіки, наявності в них певного співвідношення загального та особливого, що є основою ідентифікації регіону та сектора, розуміння особливостей конкретних складових, їх недоліків та переваг.

Крім того, складність структури механізму розвитку ринку продукції тваринництва та можливостей його диференціації за конкретних умов зумовлює необхідність його діагностики у просторі та часі, тобто дослідження повинно стосуватися різних часових періодів і конкретних регіонів. Такий підхід до аналізу дозволить виявити наслідковий характер змін. Об'єктивний аналіз забезпечується детальним відбором методів аналізу, які б якнайбільше і якнайточніше відображали стан механізму розвитку ринку продовольства на державному, регіональному та секторіальному рівнях.

На відмінну від традиційних, запропонована методика передбачає почати аналіз механізму розвитку ринку продукції тваринництва з дослідження процесу формування ринкового (інституційного) середовища, з аналізу взаємодії, сумісності, колізійності в цьому середовищі.

Досліджуючи механізм розвитку ринку продовольства, необхідно враховувати комплексний характер впливу макрофакторів на розвиток економіки галузі тваринництва та господарюючих суб'єк-

тів, а саме фактори державного регулювання, рівень інвестиційної привабливості галузі, міжнародні інтеграційні зв'язки та ін.

В процесі дослідження механізму, визначення його розвитку та мети формується система уявлення про рівень його розвитку. На нашу думку, з огляду на це, доцільно вести мову про систему проблем, синтез яких дасть змогу сформувати напрями удосконалення механізму розвитку ринку продовольства.

Дана методологія, на відмінну від інших традиційних підходів, базується на інтеграційному підході поєднання існуючих і охоплює аналіз усіх складових функціонування механізму розвитку ринку продукції тваринництва: становлення, сучасний стан, суперечності та взаємозв'язки, ґрунтується на аналізі суб'єктивних та об'єктивних показників, якісних і кількісних характеристик функціонування механізму. Крім того, такі особливості дають можливість оцінити рівень розвитку механізму функціонування ринку в часі та просторі, а також за трьома рівнями функціонування: макро-, мезо-, мікро-.

Комплексна діагностика механізму розвитку ринку продукції тваринництва дозволяє дослідити умови функціонування даного ринку та його суб'єктів, визначити найбільш перспективні напрями розвитку і подолати розвиток ризиків.

Список використаної літератури:

1. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу. КНЕУ, Київ. 2013.
2. Місюк М.В., Заходим М.В. Методологія дослідження формування та розвитку ринку продукції тваринництва. *Економіка. Управління. Інновації. Серія: Економічні науки*. 2018. Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2018_2_13.
3. Павловська Л. Д., Заходим М. В. Забезпечення конкурентоспроможності продукції молокопереробних підприємств. Монографія. м. Житомир. Вид-во «Полісся», 2011. 228 с.